

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3099/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.21.435/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Mátyás László Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Mátyás László ügyvéd) eljáró vadászterület földtulajdonosi közösség indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.435/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó földtulajdonosi közösség néhány tagja földtulajdonosi gyűlés összehívását kezdeményezte hirdetmény útján, 2016. augusztus 12. napján délelőtt 9 órára. A hirdetményben megjelölt napirendi pontok a következők voltak: 1. döntés a képviselet formájáról, a képviselő személyéről; 2. döntés a vadászati jog gyakorlásának, hasznosításának módjáról, feltételeiről; 3. a földtulajdonosi közösség működési szabályzatának előterjesztése és elfogadása. A hirdetmény szerint az érintett vadászterület földtulajdonosai a gyűlésen megjelent és képviselt tulajdoni hányad arányában számított szótöbbséggel határoznak.
- [3] A földtulajdonosi gyűlésen a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. és a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazottja ugyanaz a személy volt, akinek a meghatalmazását futár hozta Budapestről. A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet által kiállított meghatalmazáson a vadászterület kódszáma nem megfelelően került feltüntetésre, és a meghatalmazás az előhaszonbérleti jog kizárása vonatkozásban történő szavazásra nem terjedt ki. A földtulajdonosi gyűlés 2. napirendi pontjának keretében elfogadott 2/2016. (VIII. 12.) számú határozat kimondta, hogy a tulajdonosi közösség társult vadászati jogát haszonbérbe adás útján hasznosítja. A földtulajdonosi gyűlés az egyik vadásztársaságot megillető előhaszonbérleti jog gyakorlásának lehetőségét kizárta. A határozat ellen szavazott az alapügy I. és III. rendű felperese, és tartózkodott a II. rendű felperes. A 3/2016. (VIII. 12.) számú határozat szerint a gyűlés vadászati haszonbérleti szerződést kötött a kijelölt haszonbérllővel. A határozathozatal során az alapügy II. rendű felperese tartózkodott, ellenszavazat nem volt. A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazottja mind az előhaszonbérleti jog kizárásáról, mind pedig a haszonbérleti szerződés megkötéséről szavazott.
- [4] A 2/2016. és 3/2016. számú határozatokkal szemben az I., II. és III. rendű felperesek keresetet nyújtottak be, és kérték a határozatok bíróság általi megsemmisítését, tekintettel arra, hogy a határozatok az okszerű gazdálkodást sértik és a határozatokkal egyet nem értő, kisebbségben maradt földtulajdonosok jogos érdekeinek lényeges sérelmével járnak. A felperesek arra is hivatkoztak, hogy a földtulajdonosi gyűlés összehívása nem volt szabályszerű, mert megtévesztően fogalmazták meg a gyűlést összehívó hirdetményt.
- [5] Az első fokon eljáró Békési Járásbíróság 4.P.20.321/2016/52. számú ítéletével megállapította, hogy a 2/2016. számú határozat érvénytelen, a 3/2016. számú határozat pedig a III. rendű felperes vonatkozásában érvénytelen. A bíróság megállapította, hogy a 3/2016. számú határozat meghozatala során a III. rendű felperes tartózkodott, az I. és II. rendű felperesek pedig ellenszavazatot nem adtak le, erre tekintettel ők a határozat megtámadására nem voltak jogosultak. A bíróság rögzítette, hogy a felpereseket terhelte a bizonyítási kötelezettség a vonatkozásban, hogy a határozatok a jogos érdekeik lényeges sérelmével járnak, azonban hitelt érdemlő bizonyítást nem ajánlottak fel. A bíróság azonban azt is megállapította, hogy a hirdetményben a képviseletre vonatkozó tájékoztatás hibás volt, a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazottja pedig az előhaszonbérleti jog kizárása kérdésében erre kiterjedő meghatalmazás hiányában nem szavazhatott volna.

- [6] 1.2. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Gyulai Törvényszék 9.Pf.25.235/2018/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a III. rendű felperes keresetének helyt adó rendelkezést hatályon kívül helyezte és a pert e körben megszüntette. A bíróság megállapította, hogy a III. rendű felperes a vadászterületen földtulajdonnal nem rendelkezett, a földtulajdonosi gyűlésen csak meghatalmazottként vett részt. A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) vonatkozó rendelkezései értelmében a földtulajdonosi gyűlés határozatát a földtulajdonos támadhatja meg, ezért a bíróság rögzítette, hogy a III. rendű felperes vonatkozásában a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani, melynek elmaradása a per későbbi szakaszában annak hivatalból történő megszüntetését eredményezi. A másodfokú bíróság azt is rögzítette, hogy az I. rendű felperes a 3/2016. számú határozat, míg a II. rendű felperes a 2/2016. és 3/2016. számú határozatok megtámadására nem volt jogosult, mert nem szavaztak ellene. A Gyulai Törvényszék a II. rendű felperes 2/2016. számú határozattal kapcsolatosan előterjesztett kereseti kérelme alapján megállapította, hogy korlátozás nélküli, teljes körű írásbeli meghatalmazás hiányában a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazottja érvényesen nem szavazhatott volna a 2/2016. számú határozat meghozatala során, mely szavazat hiányában a jogszabályban megkívánt szavazatarány sem állapítható meg. Mindez azt jelenti a Gyulai Törvényszék döntése szerint, hogy a 2/2016. számú határozat meghozatalára jogszabálysértő eljárásban került sor, ezért az előhaszonbérleti jog kizárására vonatkozó földtulajdonosi határozat érvénytelen.
- [7] 1.3. A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, mely annak a részbeni hatályon kívül helyezésére és az I. rendű felperes keresetét elutasító határozat meghozatalára irányult. A felülvizsgálati kérelem szerint értelemszerű, hogy ha a földtulajdonosi közösség tárgyal a hasznosítás módjáról és új haszonbérletet jelöl ki, akkor jogosult az előhaszonbérleti jog kizárása tárgyában is dönteni, ellenkező esetben ugyanis nincs értelme új haszonbérlet kijelölésének. Az indítványozó szerint a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazása arra vonatkozóan nem tartalmazott rendelkezést, hogy milyen tartalommal előterjesztett határozati javaslat elfogadásával támogassa a vadászterület haszonbérlet útján történő újrahhasznosítását, a meghatalmazás pedig semmilyen korlátozásra vonatkozó kikötést nem tartalmazott az előhaszonbérleti jog gyakorlásával kapcsolatosan, éppen ezért a meghatalmazott a meghatalmazás kereteit nem lépte túl.
- [8] A Kúria Pfv.I.21.435/2018/8. számú ítéletével a Gyulai Törvényszék jogerős ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között azt kellett értékelni, hogy a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet által adott meghatalmazás kiterjedt-e az előhaszonbérleti joggal kapcsolatos döntésre is. A Kúria megítélése szerint a Vtv. 108. § (1) bekezdése alapján a korábbi haszonbérlet előhaszonbérleti jogának kizárása csupán lehetőség, és nem szükségszerű, hogy egy új haszonbérlet kiválasztása esetén a tulajdonosi közösség ebben a kérdésben is határozzon. Éppen ezért a Kúria szerint nem vont le okszerűtlen következtetést a másodfokú bíróság, amikor úgy ítélte meg, hogy a földtulajdonosi gyűlésen rendelkezésre álló írásbeli meghatalmazás az előhaszonbérleti jog kizárására vonatkozó szavazásra nem tartalmazott meghatalmazást, írásbeli meghatalmazás hiányában pedig a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazottja ebben a kérdésben érvényesen nem szavazhatott. A Kúria azt is rögzítette, hogy a vonatkozó jogszabályok értelmében a meghatalmazásokat a földtulajdonosi gyűlésen kell vizsgálni és annak megtörténtét jegyzőkönyvbe kell foglalni, ezért egy esetlegesen hiányzó meghatalmazás utólagos pótlására joghatályosan nincs lehetőség. Ezt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, az indítványozó a fellebbezésében erre külön nem tért ki, ezért pedig a másodfokú bíróság sem foglalkozott a kérdéssel. A Kúria felülvizsgálatának tárgyát ugyanakkor a másodfokú bíróság ítélete képezi, ekként a Kúriának nem kell ebben a kérdésben állást foglalnia.
- [9] 1.4. A Kúria ítéletével szemben az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, az ugyanis álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, az alábbiak szerint.
- [10] Az indítványozó szerint a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet által adott meghatalmazás a Kúria ítéletével ellentétben egyáltalán nem tartalmazott az előhaszonbérleti jog kizárásával kapcsolatos korlátozást, erre a szavazásra ugyanis nem további napirendi pontként, hanem a 2. számú napirendi pont keretein belül került sor. A meghatalmazás ugyanakkor csak azt rögzítette, hogy a meghatalmazott egyéb, megtárgyalásra kerülő napirendi pont alapján határozati javaslat elfogadását szavazatával nem tárgyalhatja. Mindez azt jelenti az indítványozó szerint, hogy a Kúria döntése ebben az elemében iratellenes. Az indítvány szerint ugyancsak iratellenes a Kúria azon megállapítása, hogy az indítványozó az elsőfokú bírói döntéssel szembeni fellebbezésében nem tért ki arra, hogy a meghatalmazott eljárását a meghatalmazó utólag jóváhagyta. Ilyen megállapítást ugyanis

az elsőfokú döntéssel szemben benyújtott fellebbezés egyértelműen tartalmaz, és a másodfokon eljáró bíróság volt az, amely még csak meg sem említette ezt a kérdést az ítéletében.

- [11] Az indítvány szerint ugyancsak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére vezet, hogy a bíróságok tévesen értelmezték a Vtv. végrehajtásáról rendelkező 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 15. számú melléklete szerinti adattartalomra és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerinti képviseleti jogra vonatkozó szabályokat. Érvéle szerint a Ptk. azt írja az álképviselet vonatkozásában, hogy aki képviseleti jogkörét túllépve más nevében jognyilatkozatot tesz, nyilatkozata a képviselt jóváhagyásával vált ki joghatást. Jelen esetben egyértelműen megállapítható, hogy a nyilatkozatot a képviselt jóváhagyta, a Ptk. pedig nem tartalmaz arra vonatkozó előírást, hogy a jóváhagyó nyilatkozatra milyen alakszerűség vonatkozik.
- [12] Azáltal pedig, hogy a Kúria az eljárásában nem vizsgálta meg kellő alaposággal az indítványozó az ügy lényegi részére vonatkozó, a fentiekben részletezett hivatkozásait, a Kúria ítéletének indokolása iratellenessé, megalapozatlanná és ellentmondásossá vált, amely a XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező indokolási kötelezettség sérelmére is vezetett.
- [13] Az indítványozó a fentiekben túlmenően a XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy a Kúria nem a jogszabályban foglaltaknak megfelelően vizsgálta meg a jogorvoslati kérelemben foglaltakat, és ezt nem is érdemben tette.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [15] 2.1 Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó perbeli jogi képviselője a Kúria ítéletét 2019. augusztus 6. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2019. október 7. napján, elektronikusan nyújtotta be az elsőfokú bíróságon. A jogi képviselővel eljáró indítványozó a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Mind a XXVIII. cikk (1) bekezdése, mind pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jognak tekinthető, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [16] 2.2. Az indítvány nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével. Az Alkotmánybíróság ezért megállapítja, hogy az indítvány ebben az elemében nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelményét.
- [17] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével kapcsolatos érveivel összefüggésben mindenekelőtt kiemeli, hogy állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel.” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}
- [19] Az indítványozó azon érveivel összefüggésben, miszerint a bíróságok tévesen értelmezték a Vtv., a 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 15. számú melléklete, illetve a Ptk. egyes rendelkezéseit, az Alkotmánybíróság a fentiekben ismertetett következetes gyakorlatának megfelelően hangsúlyozza, hogy a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési

tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagában az a tény, hogy a bíróság az indítványozótól eltérően értelmez valamely jogszabályi rendelkezést, még nem ad okot az Alkotmánybíróság eljárására, amennyiben a bíróság által választott jogértelmezés az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományon belül helyezkedik el, ellenkező esetben ugyanis az Alkotmánybíróság egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {legutóbb például: 3379/2018. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ugyancsak az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső tényállás-megállapítási és bizonyíték-értékelési kérdésnek tekinthető a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet által adott meghatalmazás földtulajdonosi gyűlés napi-rendi pontjaihoz viszonyított terjedelme.

- [20] Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a Kúria döntése iratellenesen állítja, hogy az indítványozó az elsőfokú bírói döntéssel szemben fellebbezésében nem tért ki arra, hogy a meghatalmazott eljárását a meghatalmazó utólag jóváhagyta. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ezen állított iratellenesség nem tekinthető az Abtv. 29. §-ának megfelelő bírói döntést érdemben befolyásoló, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű hiányosságnak, tekintettel arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés valamely elemét nem vizsgálta meg, a Kúria pedig a felülvizsgálati eljárás során a felülvizsgálati kérelem keretei között a jogerős bírói döntést (illetőleg annak esetleges, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt hiányosságait) vizsgálja felül.
- [21] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség „a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]} Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmének elemeit megvizsgálta, az abban szereplő érvekre (így különösen a meghatalmazás terjedelmére és a vonatkozó jogszabályok értelmezésére) a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati eljárásra irányadó jogszabályi keretek között kifejtette indokolt álláspontját. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kúriai ítélet alaptörvény-ellenességének kételye az indokolási kötelezettség állított sérelmére tekintettel sem merült fel, és az indítvány ebben az elemében sem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [22] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően pedig nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételek egyikének sem.
- [23] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1661/2019.

